

บุพปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย*

Antecedents Affecting the Success of Trade in Nong Khai Special Economic Zone

¹นพวรรณ กาญจนปรัชญากุล, ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร และ วรเดช จันทรศร

¹Noppawan Kanchanaprudyakul, Siravit Koolrojanapat and Voradej Chandarasorn

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand.

¹ Corresponding Author's Email: noppawan.jdar@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ การค้าชายแดนไทย-ลาว การบริหารจัดการ ต้นทุนสินค้า การมีส่วนร่วม และความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย 2) อิทธิพลของปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ การค้าชายแดนไทย-ลาว การบริหารจัดการ ต้นทุนสินค้า และการมีส่วนร่วม ที่มีต่อความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย และ 3) รูปแบบหรือแนวทางในการดำเนินงานการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายให้ประสบความสำเร็จ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้ค้าในเขตการค้าชายแดนไทย-ลาว บริเวณด่านพรมแดนหนองคาย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยวิธีของ Taro Yamane (1973) จำนวน 300 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ สำหรับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จำนวน 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ การค้าชายแดนไทย-ลาว การบริหารจัดการ ต้นทุนสินค้า การมีส่วนร่วม และความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย อยู่ในระดับดีมาก 2) อิทธิพลของปัจจัยการมีส่วนร่วม เพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ ไม่ได้ส่งผล ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และ 3) แนวทางในการดำเนินงานการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายให้ประสบความสำเร็จ จะต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนและทั่วถึง มีการประสานงานระหว่างรัฐและเอกชน และประชาชนสามารถสอบถามหรือร้องเรียนปัญหาได้

คำสำคัญ: บุพปัจจัย; ความสำเร็จของการค้า; เขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย

* Received April 5, 2020; Revised December 13, 2020; Accepted January 23, 2021

Abstract

The research article aimed to study the following: 1) the factors on public policy, Thai-Laos border trade, the management, product cost, participation, success in Nong Khai special economic zone; 2) the influences of factors on public policy, Thai-Laos border trade, the management, product cost, participation towards the success in Nong Khai special economic zone; and 3) a model or the guidelines for successful trading in Nong Khai special economic zone. The study applied both quantitative and qualitative research methods. A sample group for quantitative research included traders in Nongkhai Customs Boundary Post, Thai-Laos border. The sample size was determined by Taro Yamane's method in a total of 300 persons by means of stratified sampling. The quantitative data were analyzed by percentage, mean, standard deviation (S.D.), and multiple linear regression method. While a sample group for qualitative research included 15 persons who were related in the area. The data was collected by the structured interview and analyzed by content analysis.

The results of the research are found as follows: 1) The factors on public policy, Thai-Laos border trade, the management, product cost, participation, success in Nong Khai special economic zone are at a high level; 2) Only the influence of participation affects the success in Nong Khai special economic zone. Other factors do not have any effect, which is similar to the result of the qualitative research acquired from interviewing with the related persons; and 3) The guidelines for successful trading in Nong Khai special economic zone must emphasize the following: the public relation must be carried out clearly and thoroughly, the cooperation between government agencies and private organizations, and people are able to inquire or make a complaint on problems with the government agencies.

Keywords: Antecedents; Success of Trade; Nong Khai Special Economic Zone

บทนำ

การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับลาว กล่าวได้ว่ามีความสำคัญต่อประเทศไทยอย่างมาก จากข้อมูลสำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ พบว่าปริมาณสินค้าและมูลค่าการค้าระหว่างทั้งสองประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา โดยมูลค่าการค้าชายแดนมีสัดส่วนร้อยละ 85 สำหรับหนองคายเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 27 ของประเทศ การค้าชายแดนระหว่างไทยกับลาว มีมูลค่าสูงสุดเป็นอันดับ 1 เป็นประตูสู่เวียงจันทน์ เมืองหลวงของ สปป. ลาว เป็นโอกาสในการค้าระหว่างประเทศซึ่ง

สามารถเชื่อมโยงไปถึงสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและสาธารณรัฐประชาชนจีน (ตอนใต้) โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เชื่อมระหว่างสองประเทศ ทำให้ปริมาณการค้าชายแดนของทั้ง 2 ประเทศเพิ่มสูงขึ้นและจะมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากหลังจากเปิด AEC ในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ถึงแม้จะส่งผลดีแต่ยังมีปัญหาในหลายประเด็นที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย บริเวณด่านพรมแดนจังหวัดหนองคาย หลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ การค้าชายแดนไทย-ลาว การบริหารจัดการ ต้นทุนสินค้า การมีส่วนร่วม และความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ การค้าชายแดนไทย-ลาว การบริหารจัดการ ต้นทุนสินค้า และการมีส่วนร่วม ที่มีต่อความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย
3. เพื่อศึกษารูปแบบหรือแนวทางในการดำเนินงานการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายให้ประสบความสำเร็จ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยทำการศึกษาระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Study) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ควบคู่กันแบบอิสระจากกันในแต่ละระเบียบวิธีวิจัย จากนั้นจึงนำผลการศึกษาที่ได้แต่ละแบบวิธีมาผสม มีรายละเอียดประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Study) ใช้วิธีการสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในเขตการค้าชายแดนไทย-ลาว บริเวณด่านพรมแดนหนองคาย หลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน

กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย บริเวณด่านพรมแดนจังหวัดหนองคาย หลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน จำนวน 15 คน โดยวิธีอาสาสมัครผู้เชี่ยวชาญ (Volunteer) ประกอบด้วย 1) ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดหนองคาย จำนวน 3 คน 2) ชีบั้ง จำนวน 3 คน 3) ศุลกากร จำนวน 3 คน 4) เจ้าหน้าที่บริษัทจำนวน 3 คน และ 5) ผู้ค้าชายแดนจำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้ค้าในเขตการค้าชายแดนไทย-ลาว บริเวณด่านพรมแดนหนองคาย ในจังหวัดหนองคาย จำนวน 300 คน โดยวิธี Random (สุ่มตัวอย่าง)

การวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ จะวิเคราะห์เชิงสถิติได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้

จากการสัมภาษณ์ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อเรื่อง (Content Analysis) การบูรณาการผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสู่แนวทางการค้าในการดำเนินงานการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายให้ประสบความสำเร็จ และการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงหรือความน่าเชื่อถือของผลการบูรณาการแนวทางการค้าในการดำเนินงานการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายให้ประสบความสำเร็จในด้านวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางปฏิบัติ ใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนตัดสิน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ขิปปัง ศุภากร เจ้าหน้าที่บริษัท และผู้ค้าชายแดน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. สภาพปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ ด้านการค้าชายแดนไทย-ลาว ด้านการบริหารจัดการ ด้านต้นทุนสินค้า ด้านการมีส่วนร่วม และความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษ อยู่ในระดับดีมากทั้งหมด

2. อิทธิพลของปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ ด้านการค้าชายแดนไทย-ลาว ด้านการบริหารจัดการ ด้านต้นทุนสินค้า และด้านการมีส่วนร่วม ที่มีต่อความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในทางสถิติพบว่า มีเพียงปัจจัยการมีส่วนร่วม เพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในความสำเร็จในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ ไม่ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อสัมภาษณ์เชิงลึกในส่วนของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า สำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่แล้ว ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์เพื่อใช้ในการวางแผนธุรกิจ และปัจจัยทางด้านต้นทุน มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ และสำหรับเจ้าหน้าที่ส่วนราชการในพื้นที่แล้ว ปัจจัยด้านนโยบายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม และปัจจัยการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จแตกต่างกันไปตามแต่บทบาททางเศรษฐกิจของแต่ละคน

3. จากการสังเคราะห์และบูรณาการกำหนดแนวทางแล้ว ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นที่ยอมรับได้ แสดงว่าการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางปฏิบัติ ต่อการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายประสบความสำเร็จ มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมกับยุคสมัยตามความต้องการของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแนวทางปฏิบัติ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย บริเวณด่านพรมแดนจังหวัดหนองคาย หลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ภายใต้ วิสัยทัศน์ “การค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ประสบความสำเร็จ” นโยบาย “ทุกภาคส่วนร่วมผลักดันการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษ” ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม “ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการค้าชายแดน” และแนวทางปฏิบัติ “ประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนและทั่วถึง มีการประสานงานระหว่างรัฐและเอกชน ประชาชนสามารถสอบถามหรือร้องเรียนปัญหากับรัฐได้”

อภิปรายผลการวิจัย

จากสภาพปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า มีความสอดคล้องในประเด็นย่อยต่างๆ ในการกำหนดนโยบายรัฐ โดยในแต่ละประเด็นสอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson James E. (1979) ที่ได้อธิบายกระบวนการในการกำหนดนโยบายไว้เป็นขั้นตอน อย่างไรก็ตาม ระดับความคิดเห็นจากการสำรวจมีแนวโน้มลดลงเมื่อกระบวนการด้านนโยบายได้ดำเนินไปจนถึงการประเมินผลนโยบาย กล่าวคือ แม้ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจะอยู่ในระดับดีมากก็ตาม แต่ระดับความคิดเห็นมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ

ปัจจัยสภาพการค้าชายแดนไทย-ลาว ถือว่าอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Wu (2006) ที่การค้าชายแดนจะช่วยสร้างผลประโยชน์ต่อผู้คนที่อยู่อาศัยในบริเวณชายแดนระหว่างประเทศโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวของความแตกต่างทางด้านภาษีที่ทำให้สามารถซื้อสินค้าและบริการได้ในราคาที่ถูกลง ทำให้ปริมาณการค้ามีเพิ่มขึ้น สำหรับพ่อค้าแม่ค้าก็จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการค้าขาย อีกทั้งยังส่งผลให้สินค้าและบริการที่ค้าขายในบริเวณชายแดนเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการจ้างงานและการสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่

ปัจจัยการบริหารจัดการ พบว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านคนและเงินอยู่ในระดับดีมากใกล้เคียงกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Peter F. Drucker (อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 1980) ที่ว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่างๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านงบประมาณ เพื่อจัดหาสิ่งต่างๆ เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุดิบ รวมทั้งข้อมูลสนเทศ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

ปัจจัยด้านต้นทุนสินค้า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงมาก อย่างไรก็ตาม ในเรื่องสินค้ามีให้เลือกหลากหลายมากขึ้น กลับอยู่ในระดับต่ำกว่าปัจจัยย่อยอื่นในปัจจัยกลุ่มนี้ เป็นไปได้ว่าภายหลังจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีแล้ว ความหลากหลายของสินค้าที่มาจากประเทศลาวไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากเป็นสินค้าเดิมที่มีการซื้อขายกันตามชายแดนอยู่แล้ว เพียงแต่มีราคาที่ถูกลง ในเรื่องการคมนาคมได้รับความเห็นในระดับสูงมาก เนื่องจากการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ ช่วยคลายกฎระเบียบ ทำให้การคมนาคมขนส่งระหว่างชายแดนสามารถดำเนินการได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ขณะที่ในด้านแรงงาน ได้รับความเห็นในระดับสูงมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ อาคม เติมพิทยาไพสิฐ (2557) ที่เห็นว่า การพัฒนาเมืองไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดเดิมในพื้นที่และการป้องกันผลกระทบเชิงลบต่างๆ เช่น ปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม พบว่า มีความเห็นในระดับดีมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) ซึ่งกำหนดกรอบพื้นฐานการมีส่วนร่วม 4 ลักษณะคือ 1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทางสถิติ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ถึงอิทธิพลจากปัจจัยทั้ง 5 ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ ปัจจัยด้านการค้าชายแดน ไทย-ลาว ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านต้นทุนสินค้า และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม กลับพบว่า มีเพียงปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีผลต่อความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย บริเวณด่านพรมแดนจังหวัดหนองคาย หลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับแนวคิดของ Puangngam (2002) ที่ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้เกิดการพัฒนาขึ้น ซึ่งในการสำรวจความคิดเห็นได้สอบถามทั้งประเด็นการกำหนดทิศทาง/แผนงาน การประสานงาน และการประชาสัมพันธ์ ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแตกต่างไปจากแนวคิดในด้านอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ แนวคิดของ Banomyong (2012) ซึ่งเป็นแนวคิดในภาพรวมระดับประเทศ ที่กล่าวว่าบทบาทของโลจิสติกส์ต่อการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากจะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มอาเซียน และความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแล้ว ยังมีส่วนช่วยเร่งผลักดันการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคอีกด้วย

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว พบว่าปัจจัยต่างๆ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในความคิดเห็นของแต่ละคนแตกต่างกันไปตามบทบาททางเศรษฐกิจ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ประกอบการในพื้นที่เป็นปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์เพื่อใช้ในการวางแผนธุรกิจ และปัจจัยทางด้านต้นทุน เนื่องจากหากรัฐไม่มีการประชาสัมพันธ์นโยบายออกมาให้ทราบโดยทั่วกัน จะทำให้ผู้ประกอบการไม่เห็นแนวทางนโยบายของรัฐที่ชัดเจน ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถวางแผนการประกอบธุรกิจของตนเองที่เหมาะสมได้ ขณะที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ส่วนราชการในพื้นที่นั้น คือปัจจัยด้านนโยบายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม และปัจจัยการให้ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง เนื่องจากหากนโยบายจากรัฐมีความล่าช้าและไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนแล้ว จะส่งผลให้เจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณของรัฐและบุคลากรเพื่อการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่ การลงทุนจากภาครัฐไม่ต่อเนื่องและไม่มีการนำมาใช้งานอย่างต่อเนื่อง ไปจนถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานไม่มีความพร้อม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ขณะเดียวกัน หากรัฐขาดการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมที่ดี จะส่งผลให้ผู้ประกอบการเอง ไม่ทราบถึงสิทธิประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษว่าคืออะไร ผู้ประกอบการจะได้ประโยชน์อะไรบ้างจากการมาลงทุนที่นี่ และจะเข้าถึงสิทธิประโยชน์ดังกล่าวได้อย่างไร ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจในการประกอบกิจการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยการค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การศึกษาผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่างๆ ไม่สามารถมองภาพรวมทั้งหมดเพียงอย่างเดียวได้ หากแต่ต้องศึกษาจำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อคนแต่ละกลุ่มแตกต่างกันไป

ในส่วนการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของผลการบูรณาการแนวทางการค้าในการดำเนินงานการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายให้ประสบความสำเร็จในด้านวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์

และแนวทางปฏิบัติ ใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนจำนวน 5 ท่านตัดสิน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางปฏิบัติ ต่อการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายประสบความสำเร็จ มีความสอดคล้องกัน เหมาะสมกับยุคสมัยตามความต้องการของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน โดย วิสัยทัศน์ “การค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายประสบความสำเร็จ” นโยบาย “ทุกภาคส่วนร่วมผลักดันการค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษ” โดยเฉพาะยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม “ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการค้าชายแดน” โดยมีแนวทางปฏิบัติคือ “ประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจนและทั่วถึง มีการประสานงานระหว่างรัฐและเอกชน ประชาชนสามารถสอบถามหรือร้องเรียนปัญหากับรัฐได้” ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดของโกวิท พงงาม (2545) ที่ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้เกิดการพัฒนาขึ้น ซึ่งในการสำรวจความคิดเห็นได้สอบถามทั้งประเด็นการกำหนดทิศทาง/แผนงาน การประสานงาน และการประชาสัมพันธ์ และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย บริเวณด่านพรมแดนจังหวัดหนองคาย หลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย: จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า มีปัจจัยการมีส่วนร่วม เพียงปัจจัยเดียว ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในความสำเร็จในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของโกวิท พงงาม (2545) ที่ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้เกิดการพัฒนาขึ้น และสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เพื่อช่วยให้เขตเศรษฐกิจพิเศษของการค้าชายแดนประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ในการผลักดันให้เกิดความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จำเป็นต้องให้รัฐเข้ามาช่วยสนับสนุนในประเด็นการกำหนดทิศทาง/แผนงาน ได้แก่ ภาครัฐมีโครงการให้เลื่อมมากขึ้น ภาครัฐมีโครงการที่ชัดเจนมากขึ้น ภาครัฐมีโครงการตลอดทั้งปี และภาครัฐมีการจัดตั้งโครงการตามศูนย์กลางต่างๆ ประเด็นการประสานงาน ได้แก่ ประชาชนสามารถเข้าถึงโครงการต่างๆ ของภาครัฐ ตัวแทนภาครัฐช่วยเหลือสนับสนุนเป็นอย่างดี และตัวแทนภาครัฐเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในการทำธุรกิจต่างๆ และประเด็นการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ มีการประชาสัมพันธ์แผนงาน โครงการต่างๆ สู่ประชาชน ประชาชนสามารถรับรู้แผนงาน โครงการต่างๆ จากรัฐบาลได้หลายช่องทาง และประชาชนสามารถสอบถาม หรือร้องเรียนปัญหา จากแผนงานโครงการต่างๆของรัฐบาล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้: จากการวิจัย พบว่า ต้องดำเนินการปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นลำดับแรก (First Priority) เพื่อให้ทุกภาคส่วน ได้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้น และเข้าใจแนวทางในการดำเนินการต่างๆ อันจะช่วยให้ทุกภาคส่วนได้ดำเนินแนวทางไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน สำหรับลำดับถัดมา ปัจจัยที่เป็นประเด็นอื่น ๆ จำเป็นต้องผลักดันไปยังผู้เกี่ยวข้องในประเด็นที่แตกต่างกัน เช่น ผลักดันประเด็นด้านนโยบายรัฐที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแก่เจ้าหน้าที่ส่วนราชการในพื้นที่ และผลักดันประเด็นด้านต้นทุนแก่

ผู้ประกอบการในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งการผลักดันประเด็นปัจจัยที่เหมาะสมลงไปยังจุดที่เหมาะสม จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีและรวดเร็วต่อเศรษฐกิจและสังคมได้

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป: ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดสำหรับผู้สนใจ เพื่อนำไปสู่การศึกษาครั้งต่อไป คือ การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านนโยบายสาธารณะ ด้านการค้าชายแดนไทย-ลาว ด้านการบริหารจัดการ ด้านต้นทุนสินค้า และด้านการมีส่วนร่วม ที่มีต่อความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยศึกษาลงลึกถึงบทบาททางเศรษฐกิจของประชากรในเขตเศรษฐกิจพิเศษฯ ที่ส่งผลต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ

References

- Anderson, J.E. (1979). *J.D. Public Policy-Making*. New York: Holt, Winston & Rinehart.
- Banomyong, R. (2011). The role of logistics in the establishment of the ASEAN Economic Community. Retrieved December 28, 2018, from <http://www.polsci.tu.ac.th/fileupload/39/60.pdf>
- Bureau of ASEAN Affairs, Department of Trade Negotiations. (2016). *Thai border trade - Laos PDR: Development of Thai border trade potential to Laos PDR and third countries*. Retrieved December 28, 2018, from <https://www.ryt9.com/s/beco/2641170>
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). *Participations place in rural development: Seeking clarity Through specificity*. New York: World Developments.
- Drucker, F. P. (1980). *Administration*. (7th ed). Bangkok: Thai Wattana Panit.
- Puang-ngam, K. (2002). *Community Strengthening Enhance*. (n.p., n.d.).
- Termpitayapaisit, A. (2014). *Document for the Seminar on Border Economy City Development: A Case Study management of Chong Sa Ngam new town, Phu Sing District, Si Sa Ket Province*.